

Několik informací ke křtu dítěte

Církev dostala poslání hlásat evangelium a křtít. Proto již od počátku křtila nejen dospělé, nýbrž i děti. V pochopení slov Páně: „Nenarodí-li se kdo znovu z vody a Ducha svatého, nemůže vstoupit do Božího království“ vždy usuzovala, že ani děti nemají být vyloučeny z možností přijmout křest, když jej přijmou ve víře církve, kterou za ně dosvědčí rodiče a kmotrové i ostatní přítomní. Jimi je totiž zpřítomněno místní společenství církve i celé společenství svatých a věřících: matka církev, která rodí všechny, rodí každého zvlášť.

Úvodem je třeba připomenout starou, ale v obecném povědomí málo přítomnou pravdu, že křest dospělého je historicky (i teologicky) základní formou křtu, od které je křest dítěte odvozen.

K pravdivému dovršení svátosti je však třeba, aby děti byly vychovány ve víře, ve které byly pokřtěny. Křesťanská výchova, která dětem právem náleží, má především směřovat k tomu, aby děti postupně poznaly záměr Boží vyjádřený v Kristu a tak životem dovršovaly víru, ve které byly pokřtěny.

Rodiče dítěte totiž mají při udělování křtu opravdu důležité poslání. Především mají slyšet vážná připomenutí kněze a podílet se na společné modlitbě ostatních přítomných věřících. Kromě toho však sami vykonávají při udělení křtu tyto služby:

- a. veřejně žádají o křest dítěte;
- b. po knězi i oni žehnají dítě na čele znamením kříže;
- c. zřikají se zla a vyznávají víru;
- d. přinášejí dítě ke křestnímu prameni;
- e. drží rozžatou svíci;
- f. dostávají požehnání, které je zvlášť určeno matce i otci.

Téměř každý rodič má starost o budoucnost svého dítěte, chce pro ně to nejlepší a láme si hlavu, jak to zajistit. Na tuto starost a na tento zájem odpovídá zásadním způsobem křest:

Křest přivtěluje ke Kristu a včleňuje mezi Boží lid. Odpuštěním všech hříchů vysvobozuje člověka z moci temnoty a povznáší ho do stavu adoptivního dítěte Božího: činí jej novým stvořením z vody a Ducha svatého. Proto se Božími syny pouze nenazýváme, nýbrž jimi opravdu jsme.

Nemůže-li některý z nich učinit vyznání víry (např. nekatolík), může mlčet. Žádá se však, aby při žádosti o křest dítěte dal záruku nebo alespoň souhlas, aby dítě bylo vychováno ve víře, kterou přijalo na křtu.

Většina lidí u nás si ještě stále myslí, že výchova k víře, cesta k prvému přijetí svátostí a poznání obsahu křesťanské víry je úkolem institucí – školy nebo církve. Náboženská výchova dítěte je vždy především úkolem rodičů (tak, jako výchova vůbec) a jejich role jsou zcela jedinečné a nezastupitelné.

Po křtu jsou rodiče vázáni, z vděčnosti Bohu i z věrnosti k úkolu, který přijali, přivádět dítě k poznání Boha, jehož adoptivním synem se stalo. Rovněž mají dítě připravovat k přijetí svátostí smíření, eucharistie a biřmování. V tomto poslání jim má opět farář přiměřeně pomáhat.

Kmotr

Ke křtu dítěte je za normálních okolností (tedy ne v nouzi, kde hrozí nebezpečí smrti, ne tam, kde jsou rodiče nedostupní – např. ve vězení) nutná přítomnost jeho rodičů. Pokud jde o kmotry, tak obřady křtu dětí i Kodex kanonického práva uvádějí, že křtěnec může mít kmotra (nebo kmotru a kmotra). Kmotrovství není vyžadováno striktně. Smysl kmotrovství vidí jak kanonické právo tak text křestního obřadu v tom, že pomáhá rodičům a později křtěnci v uvádění do křesťanského života a k plnění závazků, vzešlých ze křtu.

Vzhledem k tomu je celkem logické, že **Kodex požaduje, aby kmotr byl nejen vyvolen rodiči, je-li to možné, ale aby byl starší šestnácti let, katolík, biřmovaný, který přijal eucharistii (čili byl uveden do plnosti křesťanského života iniciačními svátostmi), vedl život odpovídající víře a nebyl stížen kanonickým trestem.**

O KŘTU

Křest je první a základní svátostí, bez níž nelze přijmout svátosti jiné. Vyjadřuje dobrovolné a svobodné rozhodnutí žadatele pro život s Kristem a s jeho církví.

Výraz "křest" znamená na prvním místě "ponoření" a tedy koupel. V odvozeném smyslu značí "umytí" jako účinek ponoření.

Křest je okamžikem milosti. Křtem se odpouštějí hříchy dosud spáchané. Okamžikem křtu se člověk stává "božím dítětem". Do duše je vtisknuto nezrušitelné znamení Božích dětí. Člověk, který hledal Boha se nyní rozhodl přihlásit se k Němu.

Přijetím této svátosti se dotyčný stává členem církve se vším, co tento fakt obnáší. Může se účastnit slavení eucharistie spolu se společenstvím věřících. Ostatní věřící se stávají jeho bratry a sestrami. Jsou navzájem spojeni Božím Otcovstvím. Pokud je křtěno dítě, vyjadřují rozhodnutí stát se křesťanem jeho rodiče a kmotři. Slibují, že budou dítě vychovávat ve víře. Křest se uskutečňuje politím či ponořením křtěnce do vody a slovy: *"Já Tě křtím ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého."*

K této svátosti je třeba delší přípravy neboť je třeba dotyčného uvést do učení Ježíše Krista. Tato svátost je rozhodujícím mezníkem v životě člověka. Pokud se křtí malé dítě, je třeba, aby se na tuto svátost dobře připravili rodiče, protože by to měli být právě oni, kteří jsou dítěti prvními zprostředkovateli křesťanské nauky. Duchovní správce je povinen pokřtít každého žadatele, kněz má právo určit délku a formu přípravy. Křest nemůže být nikdy zamítnut, může být maximálně odložen.

KŘESTNÍ ZNAMENÍ

Znamení nám pomáhají vnímat přechod od viditelných znamení k neviditelným tajemstvím. Hlavním znamením svátosti křtu je ponoření do vody a vynoření (nebo polití), doprovázené vyznáním víry v Nejsvětější Trojici. Vedle tohoto hlavního znamení existují i znamení jiná, která mají různý význam a různou účinnost, jako je voda, pokřizování, pomazání, předání světla a roucha.

Ponoření do vody

Ponoření do vody značí účast na Kristově smrti, vynoření značí účast na jeho zmrtvýchvstání.

Voda

Značí konec hříchu a dává začátek novému životu.

Znamení kříže

Je znamením příslušnosti a znamením ochrany boží. Člověk, který se připravuje na křest, tedy katechumen, je pomazán "olejem katechumenů".

Znamení pomazání

Pomazání má v církevní symbolice několik významů. Člověk, který se připravuje na křest, tedy katechumen, je pomazán "olejem katechumenů". Tento olej symbolizuje uzdravující funkci, protože uděluje sílu a schopnost hluboce chápat Kristovo evangelium. Osvobozuje od satanovy moci a zahlazuje stopy, které zanechal prvotní hřích.

Také má funkci "posvěcující", protože pomáhá velkodušně nést povinnosti křesťanského života. Symboliku "oleje svatého křížma" nacházíme ve Starém zákoně, kdy bývali olejem posvěcováni králové, proroci, velekněží. Kristus je nejvlastnější Pomazaný, Mesiáš. Každý pokřtěný se stává účastným Ježíšova života. Pomazání svatým křížmem je znamením *radosti, cti a důstojnosti*, jaká přísluší Božím dětem. Dále je to *posvěcení Božího chrámu, těla, a příbytku Ducha*.

Bílé roucho

Obdrží při křestním obřadu každý pokřtěný, nebo alespoň symbolicky křestní roušku. Bílé roucho je *znamením nového stvoření* a našeho připodobnění se ke Kristu. Křtem jsme "ze sebe svlékli člověka starého i s jeho počínáním, a oblékli jsme člověka nového, který se obnovuje k správnému poznání, aby se podobal svému Stvořiteli". Bílé roucho je také *znamením nové důstojnosti*. Ti, kdo se "znovu zrodili" k novému životu a oblékli Krista, dostávají novou důstojnost. Je také *znamením čistoty duše a znamením budoucí slávy*. Křtem jsme se zbavili člověka vzpurného, který neměl budoucnost, a oblékli jsme tělo, které má být vzkříšeno.

Zapálená svíce

Je znamením vzkříšeného Krista, pravého světla světa, které osvěcuje nitro každého člověka. Svíce je znamením, kterým nám dovoluje žít jako "děti světla - děti

Boží", tedy odložit skutky "temnoty", zůstat ve spojení s Bohem, zachovat si lásku k druhým. Světlo je také znamením věrnosti Bohu a bdělosti, abychom byli vnímaví již v tomto životě k Božímu hlasu a abychom mu sloužili jako věrní služebníci.

KŘEST DĚTÍ

Mnozí lidé si kladou otázku: "Proč křtít malé děti, když má být tento akt doprovázen svobodným, vědomým a dobrovolným rozhodnutím pro Krista?" Větší znalost, jakou dnes máme o jiných nekřesťanských náboženstvích, klade některým jiný problém: "Je křest vůbec nutný ke spáse, nebo může být člověk spasen i bez něho v jiných náboženstvích"?

Církev křtí děti, protože chce být věrna příkazu Pána: *"Jděte do celého světa, získávejte mi učedníky a křtěte je ve jméno Otce, Syna i Ducha svatého.."* (Mt 28, 18-19).

Praxe křtít malé děti vyrůstá z tradice a z praxe prvotní církve. Církev vždy usuzovala, že ani děti nemají být vyloučeny z možnosti přijmout křest. Trvalé pravidlo katolické víry ve věci křtu je tedy toto: Křest se má udílet i dětem, které se dosud nemohly provinít žádným osobním hříchem. Narodily se bez nadpřirozené milosti, kterou lidstvo ztratilo prvotním hříchem Adama a Evy, ale mají se zrodit znovu z vody a z Ducha svatého k božskému životu v Ježíši Kristu.

Křest je tedy pro toto dítě projevem lásky Boží, kterou nás Bůh miluje jako první. Je to účast na životě Kristově a na novém životě v Duchu svatém.

Křest dětí a úkon víry

Naskytá se zde také jiná otázka: Jestliže ospravedlnění a účinky milosti závisí více na víře než na svátosti, proč křtít děti, které dosud nemohou tuto víru vyjádřit? Skutečnost, že děti dosud nemohou osobně vyznat svou víru, nebrání církvi, aby jim tuto svátost udělila.

Křest ovšem nikdy nelze udělit bez víry. V případě, že jsou křtěny děti, je tu víra církve, kterou vyznávají rodiče, kmotři a další osoby účastné tohoto obřadu. Tito lidé zastupují jak místní církev, tak všeobecné společenství svatých a věřících.

V evangeliu nechybějí příhody, kdy Ježíš vykoná zázrak poté, co přijal úkon víry jiných ručitelů např. víra setníka, kterému Ježíš uzdraví jeho služebníka atd.

Předpokládá se však a vyžaduje snaha rodičů vychovat dítě ve víře, v níž bylo pokřtěno. Křesťanská výchova je právo dětí. Má je postupně vést, aby poznaly Boží plán v Kristu. Církev je povinna uspokojit práva církve věřící. Proto tam, kde není zaručena výchova ve víře, má kněz právo křest odložit, ne však odmítnout, na vhodnější dobu.

Křest dětí a osobní přivlastnění milosti

Dítě je osoba mnohem dříve, než má možnost plně to projevit vědomými a dobrovolnými úkony. Jako osoba se již může stát prostřednictvím křtu Božím dítětem. Jakmile se probudí jeho vědomí a jeho svoboda, bude moci nakládat silami, které vlila do duše křestní milost.

Křest a svoboda

Nejčastější námitkou proti křtu malých dětí je snad tato: Nedbá se na svobodu a důstojnost dětí, když se jim snad vnucuje úkon, který by snad v budoucnu raději odmítli? Ale ve skutečnosti činí rodiče už v přirozeném řádu nezbytná rozhodnutí o životě svých dětí a zaměřují je k pravým hodnotám.

Jistě je nežádají o jejich mínění, když se rozhodnou z lásky přivést dítě na svět. Dobří rodiče se snaží poskytnout dětem od samého počátku jeho života to nejlepší. Pro křesťanské rodiče je i křest úkonem lásky a přístupem k pravé svobodě.